

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23CoE/76/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3515204005
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. František Kováč
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3515204005.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v exekučnej veci oprávneného: BENCONT INVESTMENTS, s. r. o., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO 36432105, zastúpeného: JUDr. Veronika Kubriková, PhD., advokátka so sídlom 821 01 Bratislava, Martinčekova 13, korešpondenčná adresa: Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, proti povinnej: F. B., bytom B. o vymoženie 978,21 Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 25. novembra 2015, č. k. 7Er/434/2015-26, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že dňa 29.04.2015 bola tamojšiemu súdu doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku sp. zn. II/2014-3822 vydaného dňa 13.11.2014 Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie. Následne bola predložená i Zmluva o kreditnej karte zo dňa 24.05.2007 medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným spolu so všeobecnými obchodnými podmienkami O. a.s. pre depozitné produkty. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že v danom prípade sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu, ktorej základnú charakteristiku upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 52 a nasl.. Ďalej citoval rozhodcovskú doložku upravenú v článku XI. Zánik zmluvy o vydaní a používaní karty, bod 86 ustanovení obchodných podmienok na vydanie a používanie kreditných platobných kariet pre fyzické osoby právneho predchodcu oprávneného, a túto považoval za neprijateľnú podmienku podľa § 53 Obchodného zákonníka. Súd zastaví exekúciu resp. zamietne žiadosť v celom rozsahu, ak exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok rozhodcu alebo rozhodcovského súdu, ktorý svoju právomoc odvodzoval z neprijateľnej rozhodcovskej zmluvy (§ 39, § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, § 45 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z., § 44 Exekučného poriadku). Takto formulovaná rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a ako taká je teda v zmysle ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Súd prvého stupňa mal tiež za to, že v danej veci nebola splnená podmienka upravená v § 93b ods. 1, 2 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách. S poukazom na vyššie uvedené súd prvého stupňa uzavrel, že rozhodcovská doložka tvoriaca podklad pre vydanie rozhodcovského rozsudku, ktorý je exekučným titulom v predmetnom konaní, jej neprimeranou (neprijateľnou), a preto neplatnou zmluvnou podmienkou. Z uvedeného vyplýva, že neplatná rozhodcovská doložka nemohla platne založiť právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie veci a ani na vydanie rozhodnutia, ktoré by následne mohlo požívať tiež náležitú ochranu v procese exekučného vymáhania ním priznanej pohľadávky, teda stať sa spôsobilým podkladom pre vykonanie exekúcie. Z uvedených dôvodov prvostupňový súd podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku ex offo zamietol žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, a to v celom rozsahu.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený. Odvolanie odôvodnil ustanoveniami § 205 ods. 2 písm. a), d), e) a f) OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. d), f) a h) OSP. Uviedol, že podľa ustanovení § 44 ods. 2, prvá veta a druhá veta Exekučného poriadku je súd oprávnený skúmať a vykonať ako dôkazy výlučne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Exekučný súd nemá zákonné oprávnenie skúmať a hodnotiť iné listiny, napr. zmluvu o úvere, ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku. Ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu nie je vecne príslušný vo veci konať či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku, ale práve a len ako tzv. exekučný súd. Poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 159/2009 zo dňa 16.06.2009. Ďalej uviedol, že exekučný súd je oprávnený skúmať rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul len v zákonom určených medziach. Doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37 zákona č. 244/2002 Z. z., má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu, podľa ustanovení § 159 OSP. O platnosti rozhodcovskej doložky rozhoduje rozhodcovský súd, a preto prekážka rozsúdenej veci bráni tomu, aby bola opätovne posúdená. Mal za to, že exekučný súd nie je oprávnený skúmať materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku, skúmať rozhodcovské konanie, ani zmluvu, na základe ktorej bol tento vydaný, keďže doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu (§ 35 zákona č. 244/2002 Z. z.), podľa ustanovení § 159 OSP doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný. Výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány, len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova. Teda je tu prekážka res iudicata. Uvedeným konaním súdu dochádza k porušeniu článku 2 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky. V súvislosti s uvedeným poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. ÚS 2/2000, II. ÚS 499/2014 a PL. ÚS 21/08. Poukázal aj na skutočnosť, že ako právny nástupca O. bol povinný postupovať v súlade s ustanoveniami rozhodcovského zákona. V zmysle platne uzavretej zmluvy o spotrebnom úvere pre obyvateľstvo, ako aj v zmysle ustanovenia čl. VIII., bodu 3 Všeobecných obchodných podmienok, O. postupovala v súlade s § 93b zákona o bankách, ktorý jej ukladá povinnosť ponúknuť klientovi návrh rozhodcovskej doložky, s tým, že v predmetnom bode je klientovi daná možnosť neprijať túto zákonom stanovenú ponuku. To, že ju neodmietol, je prejavom jeho osobnej a zmluvnej slobody. Súd zamietol poverenie z dôvodu, že exekučný titul bol vydaný v rozhodcovskom konaní, avšak opomína tú skutočnosť, že oprávnený je zo zákona povinný klientovi ponúknuť návrh rozhodcovskej doložky. Pokiaľ by tak neurobil, došlo by k porušeniu zákona o bankách, avšak aj napriek splneniu si zákonom stanovenej povinnosti, súd práve týmto splnením zákonnej povinnosti dôvodí zamietnutie poverenia. Mal za to, že exekučný súd nesprávne aplikuje ustanovenia Občianskeho zákonníka a plne sa stotožnil s odôvodnením nálezu Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012. Poukázal aj na uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 17/01 z 19.04.2001, sp. zn. IV. ÚS 110/09 z 02.04.2009, sp. zn. III. ÚS 264/05 z 29.09.2005 a na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 244/09 z 29.09.2009, sp. zn. I. ÚS 390/08 z 23.04.2009, sp. zn. I. ÚS 335/06 z 30.10.2007. Bol toho názoru, že exekučný súd v rozpore so zákonom posudzoval uzavretú rozhodcovskú doložku podľa ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že Občiansky zákonník v čase uzavretia predmetnej zmluvy o úvere taxatívny spôsobom vymedzoval, na ktoré zmluvné typy sa piata hlava vzťahuje. Zmluva o úvere, ktorá je absolútnym obchodom, medzi nimi nebola. Súd porušil zákaz retroaktivity a princíp právnej istoty tým, že na rozhodcovskú doložku aplikoval znenie, ktoré sa stalo účinné neskôr, obzvlášť ak zákonodarca retroaktivitu nepripustil. V súvislosti s uvedeným poukázal na nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 20/2011 z 29.03.2011 a sp. zn. I. ÚS 238/04 z 31.01.2005. Tiež dôvodil, že súd prvého stupňa nesprávne aplikoval § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka a porušil § 153 ods. 1 OSP. Namietal, že exekučný súd nijako neskúmal vôľu povinného, že nebol preukázaný jeho nedostatok pri uzatváraní rozhodcovskej doložky a rovno bez skutkových či právnych dôvodov ju označil za neplatnú. Exekučný súd sa nijako nevysporiadal s odlišným právnym názorom, ktorý majú iné súdy prvého stupňa. V prípade, že by zmluva neobsahovala rozhodcovskú doložku a konanie by prebiehalo na štátnom súde, súd sa nevyjadril, akým iným spôsobom by slabšia strana v prípadnom neskoršom procese dokázala naplávať. Tiež uviedol, že rozhodcovský súd v danej veci bol zriadený v zmysle § 101 zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Exekučný súd pri skúmaní žiadosti o udelenie poverenia vykonával samostatne nové dokazovanie skutkového stavu, na základe ktorého dospel k odlišným právnym záverom ako rozhodcovský súd v nachádzacom konaní. Oprávnený sa nemal možnosť vyjadriť k takto vykonávaným dôkazom a k nanovo vytvorenému skutkovému stavu. Exekučný súd mu uprel právo byť účastníkom na takomto zisťovaní skutkového stavu, čím zasiahol do jeho práva podľa čl. 48 odsek

2 Ústavy Slovenskej republiky. Ani Občiansky súdny poriadok, ani Exekučný poriadok, ani zákon č. 244/2002 Z. z. neposkytuje absolútne žiadnu oporu pre záver, že by exekučný súd mohol vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku rozhodovať ako súd, konajúci vo veci samej, a teda napríklad vykonať vo veci samej dokazovanie, alebo napr. rozsudok zrušiť či zmeniť jeho výrok. Poukázal na Nález Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012. Ďalej mal za to, že pokiaľ by aj súd zvažoval rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, nie je možné záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky oprieť o Smernicu EHS č. 93/13/EHS, nakoľko tento nepriamy normatívny akt, ktorý je súčasťou unijného práva, je aktom výlučne sekundárnej povahy, ktorého priamy normatívny význam pre výklad národného zákona je výlučne indikatívny a v žiadnom prípade interpretačný. Taktiež pokiaľ by súd uvažoval o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky, nie je možné brať do úvahy judikatúru Európskeho súdneho dvora, nakoľko judikatúra Európskeho súdneho dvora, vzťahujúca sa na rozhodcovské doložky všeobecne alebo rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách, nie je voči jednotlivcom - a teda ani voči účastníkom tohto konania - bezprostredne záväzná. Poukázal aj na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 18CoE/633/2011, sp. zn. 18CoE/635/2011 a Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2CoE/292/2012. Bol názoru, že postupom exekučného súdu bol porušený princíp rovnosti účastníkov konania, keďže bez toho, aby povinný urobil akýkoľvek právny úkon, ho nezákonne zvýhodňuje len na základe jeho postavenia. V súvislosti s uvedeným poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 23/2013-8. Záverom dal oprávnený do pozornosti uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43CoE/85/2015-26 zo dňa 19.03.2015. Zdôraznil, že zriaďovateľ rozhodcovského súdu, ktorý vydal exekučný titul, je členom záujmového združenia zapísaného v zozname stálych rozhodcovských súdov, ktorý vedie Ministerstvo spravodlivosti SR a je držiteľom povolenia rozhodovať spotrebiteľské spory s číslom SRS 003, v súlade s § 73 ods. 5 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Oprávnený navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie v celom rozsahu zmenil tak, že žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyhovie, alternatívne, aby napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Písomné vyjadrenie k odvolaniu oprávneného podané nebolo.

Krajský súd, ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdiť z týchto dôvodov:

Podľa § 243d ods. 1 a 2 Exekučného poriadku, exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014.

Podľa § 54b ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konania začaté pred 1. januárom 2015.

Odvolací súd preskúmaním veci zistil, že súd prvého stupňa pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie dôsledne preskúmal podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31.12.2014 (ďalej len „Exekučný poriadok“) žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Z citovaného zákonného ustanovenia totiž vyplýva, že v prípade, ak súd zistí rozpor týchto listín so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Súladom exekučného titulu so zákonom pritom treba rozumieť nielen formálne náležitosti exekučného titulu, ale aj to, či na jeho základe možno exekúciu vykonať, teda či tu nie je taká právna úprava, ktorá by bránila vykonaniu exekúcie na základe tohto exekučného titulu. Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v ustanovení § 45 priznáva exekučnému súdu právo preskúmať rozhodcovský rozsudok aj z hmotnoprávných hľadísk.

Exekučný súd v rámci svojho postupu pri preskúmaní listín podľa ustanovenia § 44 Exekučného poriadku v spojení s ustanovením § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní z

úradnej povinnosti posudzuje, či rozhodcovský rozsudok, ktorý je podľa ustanovenia § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku tiež spôsobilým exekučným titulom, tento nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právne nedovolené alebo odporujúce dobrým mravom (§ 45 ods. 1 písm. c/), resp. či rozhodcovský rozsudok nemá nedostatok uvedený v § 40 písm. a) a b). Ak súd zistí tieto nedostatky, exekučné konanie aj bez návrhu zastaví. Ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný v dôsledku neplnenia zmluvne dojednaných povinností zo strany dlžníka podľa úverovej zmluvy, ktorá má charakter spotrebiteľskej zmluvy, potom exekučný súd v rámci postupu podľa § 44 Exekučného poriadku a § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, z úradnej povinnosti správne v danej veci posudzoval rozhodcovský rozsudok z aspektu, či plnenie priznané týmto rozsudkom nemá taký charakter, pre ktorý je potrebné úplne alebo čiastočne exekučné konanie zastaviť, resp. v danom prípade zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pre rozpor exekučného titulu so zákonom.

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní (§ 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). Rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli (§ 4 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní).

Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu "rozhodnutia" nevykonateľného, majúceho účinky paktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného, v rozhodcovskom konaní prípadne nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná.

Aj v preskúmvanej veci bol preto plne opodstatnený a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý skúmal, či bola v danej veci medzi účastníkmi konania platne uzavretá rozhodcovská zmluva. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k "zrušeniu" tohto rozhodnutia. Exekučný súd v súlade so zákonom skúmal, či oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul, medziiným či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor. Pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd.

Už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie je exekučný súd, konajúci o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, oprávnený aj bez návrhu (ex offa) skúmať, či rozhodcovská zmluva medzi zmluvnými stranami bola uzavretá platne. Ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je oprávnený vyvodiť všetky dôsledky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou zmluvou viazaná (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Cdo 105/2011).

Aj v prípade, že spotrebiteľ nevyužije právnu možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a prípadne aj konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2012, sp. zn. 5Cdo 230/2011).

Za správny odvolací súd považuje právny názor súdu prvého stupňa, že predmetná Zmluva/Žiadosť o vydanie kreditnej platobnej karty O. je zmluvou spotrebiteľskou, teda že medzi oprávneným, resp. jeho právnym predchodcom - O. a povinnou bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. Predložená zmluva prijatá bankou dňa 24.05.2007 vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa účinného v čase jej uzavretia. Z uvedeného dôvodu v zmysle § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka a s poukazom na prevzatie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z komunitárneho práva v oblasti ochrany spotrebiteľa, bolo aj v oblasti obchodného práva potrebné aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú obchodnoprávne vzťahy len podmnožinou občianskoprávných vzťahov, a preto ak v čase uzavretia zmluvy medzi účastníkmi neexistovala špeciálna úprava ochrany spotrebiteľa v Obchodnom zákonníku, bolo v zmysle § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka povinnosťou účastníkov právneho vzťahu subsidiárne aplikovať ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, obsiahnuté v Občianskom zákonníku, aj v obchodnoprávných vzťahoch.

Pri posudzovaní exekučného titulu dôvodne súd prvého stupňa zisťoval, či predložená zmluva, na základe ktorej bol priznaný nárok oprávnenému, neobsahuje takú podmienku, ktorá má nekalý charakter, a je preto absolútne neplatná. Správne pri skúmaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že rozhodcovská doložka má charakter nekalej podmienky, keďže spôsobuje v právach a povinnostiach zmluvných strán značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, teda povinnej (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy). Rozhodcovskú doložku obsiahnutú v článku XI. Zánik zmluvy o vydaní a používaní karty, bod 86 Obchodných podmienok O. na vydanie a používanie kreditných platobných kariet pre fyzické osoby - občanov právneho predchodcu oprávneného je preto potrebné považovať za nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka v príslušnom znení.

Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že smernica Rady 93/13/EHS zo dňa 05.04. 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách nemá ako prameň komunitárneho práva horizontálny priamy účinok, ale existuje komunitárna povinnosť interpretovať vnútroštátne právo komunitárne konformným spôsobom. Uvedené zákonné ustanovenie § 45 zákona o rozhodcovskom konaní je pritom podľa súdnej praxe plne aplikovateľné aj na naplnenie čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, v zmysle ktorého členské štáty Európskej únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Za neprimeranú je potrebné považovať rozhodcovskú doložku aj v danej veci, ktorá je súčasťou všeobecných obchodných podmienok (článok IX. bod 86), ktoré predkladal oprávnený (jeho právny predchodca) povinnej na formulári, pričom nebola individuálne dojednaná a jej obsah povinná ani nemohla ovplyvniť. Veriteľ mohol na základe predmetnej rozhodcovskej doložky vec predložiť na prejednanie rozhodcovi, resp. rozhodcovskému súdu, ktorého sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. Výber osoby rozhodcu, resp. rozhodcovského súdu pritom uskutočnil jednostranne sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej doložky vo svojich vopred pripravených obchodných podmienkach, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť Zmluvy. Takúto rozhodcovskú doložku je potrebné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05).

Pokiaľ oprávnený poukázal v odvolaní na skutočnosť, že v zmysle § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách sú banky povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy, odvolací súd k správnym záverom súdu prvého stupňa dodáva, že právny predchodca oprávneného neuzatvoril s povinnou osobitnú rozhodcovskú zmluvu (ani nedal povinnej osobitný návrh na jej uzatvorenie a príslušné poučenie), ale rozhodcovská doložka bola začlenená do vopred pripravených obchodných podmienok právneho predchodcu oprávneného. Povinná ako spotrebiteľ bola v postavení, že buď zmluvu aj s príslušnými všeobecnými obchodnými podmienkami

prijme ako celok a úver dostane, alebo zmluvu ako celok odmietne a úver nedostane. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že stanovenie povinnosti banky ponúknuť klientom návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy neznamena, že veriteľ je oprávnený včleniť do svojich zmlúv také znenie rozhodcovskej doložky, ktoré zakladá značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (tak, ako tomu bolo v predmetnom prípade). Ak veriteľ uzatvára zmluvu so spotrebiteľom, je povinný rešpektovať aj príslušné zákonné normy, chrániace spotrebiteľa.

Odvolací súd zdôrazňuje, že nakoľko v predmetnom prípade bola uzavretá neplatná rozhodcovská doložka, táto nemohla platne založiť právomoc rozhodcovského súdu (v danom prípade Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie) na prejednanie veci a ani na vydanie rozhodnutia, ktoré by následne mohlo požívať tiež náležitú ochranu v procese exekučného vymáhania ním priznanej pohľadávky (čiže stať sa spôsobilým podkladom exekúcie alebo tiež exekučným titulom). Podobne tak judikoval i Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v uznesení zo dňa 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012 skonštatoval, že rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá, alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku.

Odvolací súd zároveň uvádza, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória u prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky (v danom prípade zamietne žiadosť o udelenie poverenia). Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu viď aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011, sp. zn. IV. ÚS 55/2011).

V postupe súdu prvého stupňa odvolací súd nezistil neprípustné nahradzovanie procesnej pasivity povinnej, pričom oprávnenému bola možnosť vyjadriť sa k zistenému skutkovému stavu a právnym záverom exekučného súdu reálne poskytnutá v odvolacom konaní a oprávnený túto možnosť aj využil. Záverom odvolací súd dodáva, že súd posudzuje právomoc rozhodcovského súdu v danej veci konať a vydať rozhodcovský rozsudok podľa právnych predpisov účinných v čase vydania exekučného titulu, t. j. pred nadobudnutím účinnosti zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, pričom aj predložená zmluva, ktorej súčasťou sú VOP obsahujúce rozhodcovskú doložku, bola uzatvorená pred nadobudnutím účinnosti uvedeného právneho predpisu.

Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v danom prípade správne právne posúdil rozhodcovský rozsudok ako nulitný, vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, teda nejde o spôsobilý exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku a správne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

Zároveň je potrebné uviesť, že rozhodcovský rozsudok nezakladá prekážku res iudicata, ktorá by bránila tomu, aby vec bola opätovne prejednaná. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla platne založiť právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie a ani na vydanie rozhodnutia, keďže v danom prípade ide o nulitný právny akt. Nič preto nebráni oprávnenému, aby si svoje právo uplatnil v konaní pred všeobecným súdom.

Odvolací súd z uvedených dôvodov uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.